

Aardstralen

Huug van den Dool

In Februari 2004 las ik op de altijd uiterst informatieve KNMI webpage een artikel met de kop: "Geostationaire Aardstralingsbalansmeter (GERB) produceert data". Zoiets trekt onmiddellijk mijn volle aandacht. Ik geef toe dat emigranten zich wegens een psychologische aandoening te veel zorgen maken over de verloedering van de moedertaal in het vaderland. Maar zeg nu zelf, in die kop zit weinig rechtgeaard Nederlands. Te veel translatie, transcriptie en overzetting, en niet erg succesvol. Ik weet wat er bedoeld wordt, maar dat alleen omdat ik in het vak zit.

Daar komt bij dat ik erg gevoelig ben voor aardstralen. Dat houdt verband met m'n afkomst uit het nederige dorp W in Zuid Holland. W was zelden in het nieuws, behalve eenmaal in mijn jonge jaren toen een firmant ter plaatse met veel monetair gewin aardstralenkastjes begon te verkopen. Deze kastjes neutraliseerden, naar men zei, aardstralen en daar zou met name de lokale hydrologie veel baat bij hebben. Dat scheelde een slok op een borrel bij de afwatering van de landerijen die te W op -6 meter NAP liggen, en dus wel wat paranormale hulp kunnen gebruiken. We waren allemaal trots op onze ondernemende plaatsgenoot totdat analytisch begaafde tegenstanders van de firmant hem uitdaagden te bewijzen hoe dit kastje dan wel werkte. Daarbij ging e.e.a. sensationeel mis en kreeg de firmant er flink van langs in de pers. Overigens raakte de discussie verstrikt in vragen van geheel ongelijke aard, namelijk of aardstralen wel bestaan enerzijds, en wat er in dat kastje zat anderzijds. Ook het dorp W raakte in opspraak. De burgervader van W had namelijk aardstralenkastjes gekocht om ze bij de nieuwe voetbalvelden te plaatsen. De betreffende vergadering van de gemeenteraad over dit onderwerp werd met hoongelach in de nationale pers weergegeven. Een achterlijk dorp midden in het groene hart van Nederland. Enige jaren lang gaven wij desgevraagd beschaamd toe uit dit achterlijke dorp te komen. Dat gold niet langer voor de firmant; hij verhuisde zo ver als dat kan in Nederland en zette z'n zaak voort, tot op de dag van vandaag zelfs. Het afzetgebied voor aardstralenkastjes beslaat alle continenten, behalve Antarctica. Dat aardstralen nu blijkens de KNMI webpage (ik vertaal even niet) per satelliet gemeten worden werpt natuurlijk een geheel ander licht op de zaak. Wat gemeten wordt bestaat, of niet soms. De plaats W en haar middenstand zijn alsnog een beetje gerehabiliteerd, en ik schaam me minder over dit facet van m'n afkomst.

De Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen heeft in die jaren een rapport doen verschijnen over aardstralen en kwam tot de conclusie dat ze niet bestaan. Wat kan de wetenschap toch ontroeren. Zo wereldvreemd en naïef. Het is natuurlijk zo goed als onmogelijk om te zeggen dat iets niet bestaat. Zou de KNAW niet weten dat alle kennis onzeker is? Of houdt dat in dat ontkenning wel zeker kan zijn is? Wie even googlet ziet aardstralen te over in Nederland in de sfeer van het paranormale, de geopathie, de geomantie, noem maar op. Over het KNAW rapport wordt niet meer gerept. Een langdurig onderzoek in New Mexico naar waargenomen luchtverschijnselen (zoals 'vliegende schotels' e.d.) leidde tot de rubriek unidentified flying objects. Dat was een neutrale manier om te zeggen dat de waarnemers niet geheel in orde waren. In de veronderstelling dat daarmee de kous af was. Maar overal in de VS en elders ziet men nu UFOs te over. Als het maar een naam heeft. Ook aardstralenkastjes worden ruim verkocht in Noord Amerika. Geloofwaardigheid is een betrekkelijke zaak.

De dikke van Dale uit 1974 (in dat jaar ben ik qua ontwikkeling Nederlandse taal blijven steken) zegt dat aardstralen waarschijnlijk niet bestaan (het woord bestaat dus well!), een voorzichtiger formulering dan onze aloude academie. In de Van Dale staan de onbewezen aardstralen overigens ingeklemd tussen de helft van de diameter van de aarde (de zgn aardstraal) en aardstraling, de 'warmtestraling van de aarde'. Had Prof F. H. Schmidt het in 1969 tijdens z'n college fysische meteorologie wel eens over aardstraling? Welnee, maar als het in de Van Dale staat dan mag het. Maar dat geeft nog weinig rechtvaardiging voor "Aardstralingsbalansmeter" op de KNMI website. Dat is een beroerde vertaling van Earth's Radiation Budget. Dat 'budget' gaat natuurlijk evenzeer over zonnestraling als aardstraling (als we dat woord dan toch mogen gebruiken). Ook dat balansmeter als vertaling van budget is niet sterk.

Ik moet oppassen geen internationaal incident te veroorzaken. Wie de tekst heeft geschreven is niet onmiddellijk duidelijk. Het blijkt dat het KMI en niet het KNMI aan de GERB werkt. De taalnuances van onze prachtige taal liggen anders bij onze zuiderburen. Ik zal dus maar niet zeuren over de ondertitel: 'GERB-instrument draagt bij tot klimaatopvolging en numerieke weersvoorspelling'. Bij de aardstralen wist ik beter en zeurde alleen maar wat, maar wat met "klimaatopvolging" bedoeld wordt weet ik echt niet.

De maan met aardschijn

Tussen twee haakjes: Waarom dat e'tje?, zonnestraling, maar geen aardestraling?? Ik kan het groene boekje niet vinden in de VS. Wel eens van aardschijn gehoord trouwens?? (Of zou het aardschijn zijn?) Dat bestaat dus ook, en het is te zien aan de donkere kant van de maan. Iets waar NASA goed geld voor uitgeeft onder het mom van albedobepaling (van de aarde dus). Iets dat gemeten wordt bestaat. Vermoedelijk.